

Διάσκεψη Τύπου – Διεθνής Έρευνα Δεξιότητων Ενηλίκων (PIAAC)

Η Διεθνής Έρευνα Δεξιότητων Ενηλίκων PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) είναι πρόγραμμα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), που διεξήχθη για πρώτη φορά κατά την περίοδο 2008-2013. Στοχεύει στην αξιολόγηση των δεξιοτήτων του ενήλικου πληθυσμού ηλικίας 16-65 ετών, με τρόπο που να επιτρέπει συγκρίσεις μεταξύ των χωρών και ομάδων του πληθυσμού. Η Έρευνα επικεντρώνεται στη μελέτη βασικών γνωστικών δεξιοτήτων (key information-processing skills), οι οποίες είναι απαραίτητες για τη συμμετοχή των ενηλίκων στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση, αλλά και στην καθημερινή ζωή. Αυτές οι βασικές δεξιότητες, που αποτιμώνται σε γνωστικά επίπεδα και αναφέρονται στις ικανότητες μαθηματικού αλφαριθμητισμού (numeracy), γλωσσικού αλφαριθμητισμού (literacy) και επίλυσης προβλήματος, είναι αναγκαίες για την ανάγνωση, αναζήτηση, κατανόηση και χρήση έντυπης και ηλεκτρονικής πληροφορίας.

Η Κύπρος εκπροσωπήθηκε στη Διεθνή Έρευνα Δεξιότητων Ενηλίκων από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και ειδικότερα από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ), το οποίο ανέλαβε την πλήρη εφαρμογή του Προγράμματος. Τη συλλογή των δεδομένων και τη διενέργεια των συνεντεύξεων για την Κύπρο ανέλαβε, μετά από ανοικτή διαδικασία προσφορών, η Κοινοπραξία Marketway – Pulse Market Research εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η συμμετοχή του ΥΠΠ στη Διεθνή Έρευνα Δεξιότητων Ενηλίκων ήταν πολύ επιτυχημένη, αφού η Κύπρος κατάφερε να ολοκληρώσει όλες τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις αυτής της μεγάλης κλίμακας έρευνας, παραδίδοντας ποιοτικά δεδομένα, με βάση τις αυστηρές προδιαγραφές και τα χρονοδιαγράμματα που τέθηκαν από τους οργανωτές. Παράλληλα, η Κύπρος ήταν μέσα στις πέντε χώρες που κατάφεραν να επιτύχουν το στόχο του ποσοστού ανταπόκρισης που τέθηκε από τους διοργανωτές (πάνω από το 70%). Τα στοιχεία αυτά είναι πάρα πολύ σημαντικά, αφού δείχνουν ότι η χώρα μας μπορεί να συμμετάσχει και να αντεπεξέλθει με επιτυχία στις απαιτήσεις μεγάλων διεθνών έργων του μεγέθους της Διεθνούς Έρευνας Δεξιότητων Ενηλίκων PIAAC.

Ως προς τα αποτελέσματα, η Κύπρος εμφανίζεται να διαφοροποιείται από τον διεθνή και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε δεξιότητες γλωσσικού, μαθηματικού αλλά και τεχνολογικού αλφαριθμητισμού με τους δείκτες να παρουσιάζονται χαμηλότεροι. Η διαφοροποίηση αυτή γίνεται εμφανής και κατά την κατανομή των συμμετεχόντων σε επίπεδα που αντανακλούν συγκεκριμένες δεξιότητες. Παρά τη διαφοροποίηση από τον διεθνή και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Κύπρος είναι σε καλύτερη θέση από μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία. Η εικόνα παρουσιάζεται βελτιωμένη στην περίπτωση των δεξιοτήτων αναγνωστικού αλφαριθμητισμού,

αφού ο ενήλικος πληθυσμός της Κύπρου βρίσκεται σε υψηλότερο επίπεδο από τον διεθνή και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στο θέμα αυτό.

Ειδικότερα, σε σχέση με τις δεξιότητες αναγνωστικού αλφαριθμητισμού, το μεγαλύτερο ποσοστό των Κυπρίων ηλικίας 16-65 ετών παρουσιάζονται να έχουν δεξιότητες που τους επιτρέπουν να διαβάζουν και να κατανοούν λέξεις, προτάσεις και απλά κείμενα. Οι δεξιότητες αυτές φαίνεται να αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των ομάδων του πληθυσμού, αφού παρατηρείται μικρή διαφοροποίηση με βάση τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων. Οι όποιες αποκλίσεις που παρατηρούνται αφορούν πιο ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού, όπως άτομα που δεν κατάγονται από την Κύπρο, άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, καθώς και άτομα που διαμένουν στην επαρχία Αμμοχώστου.

Όσον αφορά σε δεξιότητες τεχνολογικού αλφαριθμητισμού, η Διεθνής Έρευνα Δεξιοτήτων Ενήλικων έδειξε ότι σχεδόν ένας στους τέσσερις Κύπριους δεν έχει εμπειρία ή βασικές δεξιότητες χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή. Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό διεθνώς και ευρωπαϊκά, το οποίο φτάνει το 14% και 15%, αντίστοιχα. Η πλειοψηφία του ενήλικου πληθυσμού της Κύπρου, που δεν έχει εμπειρία ή βασικές δεξιότητες χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή, είναι άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 55-65 ετών.

Η ομαδοποίηση των συμμετεχόντων σε επίπεδα δεξιοτήτων, που αντανakλούν συγκεκριμένες δεξιότητες μαθηματικού και γλωσσικού αλφαριθμητισμού, έδειξε ότι, αν και η χώρα μας έχει ποσοστό του πληθυσμού που δεν διαφοροποιείται από τον διεθνή και ευρωπαϊκό μέσο όρο στα χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων, η πλειοψηφία των ατόμων περιορίζεται στα μέσα επίπεδα, παρουσιάζοντας δεξιότητες χειρισμού τυπικών και συνήθων καταστάσεων. Μόνο μια μικρή ομάδα του πληθυσμού έχει εκείνες τις ικανότητες εξαγωγής σύνθετων συμπερασμάτων, αξιολόγησης επιχειρημάτων και αναστοχασμού που την κατατάσσουν στα υψηλότερα επίπεδα.

Η κατανομή του πληθυσμού της Κύπρου σε επίπεδα δεξιοτήτων παρουσιάζει διαφοροποίηση κατά επαρχία. Ειδικότερα στην επαρχία Αμμοχώστου, περίπου ένα στα πέντε άτομα φαίνεται να εμφανίζει δεξιότητες κατώτερες του Επιπέδου 1, υποδεικνύοντας έτσι ότι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της επαρχίας μπορεί να χειριστεί μόνο πολύ απλές και συγκεκριμένες καταστάσεις, που πιθανόν να απαιτούν ανάκληση κάποιων πληροφοριών ή πραγματοποίηση κάποιων βασικών πράξεων. Παρόμοια εικόνα εμφανίζει και η επαρχία Λάρνακας με περίπου 40% των ατόμων της επαρχίας να περιορίζονται στο Επίπεδο 2.

Η σύγκριση των μέσων όρων για τις μαθηματικές και γλωσσικές δεξιότητες του ενήλικου πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα έδειξε ότι οι Κύπριοι ενήλικες ηλικίας 45-65 ετών παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις από τους αντίστοιχους ενήλικες σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αντίθετα, οι μικρότερες ηλικιακές ομάδες, που είτε βρίσκονται ακόμη στην εκπαίδευση είτε μόλις έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους, φάνηκε να έχουν μέσους όρους επίδοσης που είναι χαμηλότεροι από τον διεθνή και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από τη σύγκριση των αποτελεσμάτων κατά μορφωτικό επίπεδο, όπου τα άτομα τα οποία έχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση (πανεπιστημιακή ή

μη) παρουσιάζονται να διαφοροποιούνται από τον διεθνή μέσο όρο, αποκλίνοντας σημαντικά προς τα κάτω, γεγονός που δεν παρατηρείται για τις ομάδες του πληθυσμού με κατώτερο μορφωτικό επίπεδο.

Παρά τη γενική απόκλιση των μέσων όρων της χώρας μας σε δεξιότητες μαθηματικού και γλωσσικού αλφαριθμητισμού, σε σχέση με τους αντίστοιχους διεθνώς και ευρωπαϊκά, κάποιες ομάδες του πληθυσμού φαίνεται να βρίσκονται σε καλύτερα επίπεδα από τις αντίστοιχες ομάδες διεθνώς. Ειδικότερα, άτομα τα οποία έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό, αλλά διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο, όπως και άτομα τα οποία έχουν διαγνωστεί με κάποια μόνιμη αναπηρία φαίνεται να βρίσκονται σε υψηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων από τους αντίστοιχους ενήλικες διεθνώς. Σημαντικό είναι επίσης και το γεγονός ότι στην Κύπρο παρατηρούνται πολύ μικρότερες διαφορές στις δεξιότητες ενηλίκων ανάμεσα στα δύο φύλα παρά διεθνώς. Γενικά, λαμβάνοντας υπόψη την κατανομή των δεξιοτήτων του πληθυσμού, με βάση τα διάφορα δημογραφικά χαρακτηριστικά, φαίνεται ότι η Κύπρος ανήκει στην ομάδα χωρών με τη μικρότερη διακύμανση των δεξιοτήτων στις ομάδες πληθυσμού, ενώ παράλληλα το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο έχει τη μικρότερη σχέση με την ανάπτυξη των γλωσσικών και μαθηματικών δεξιοτήτων των ατόμων.

Το ΥΠΠ έχει συμμετάσχει με επιτυχία στην Έρευνα αυτή, η οποία θεωρείται η μεγαλύτερη στο είδος της. Τα αποτελέσματά της είναι ανοικτά για πρόσβαση από όλους τους ενδιαφερόμενους (κρατικές υπηρεσίες, πανεπιστήμια, ερευνητές, κ.ά.) και αναμένεται να τροφοδοτήσουν τη λήψη απόφασης σε διάφορα επίπεδα. Περαιτέρω πληροφορίες για την Έρευνα, τη διεθνή βάση δεδομένων, καθώς και πληθώρα αποτελεσμάτων που έχουν προκύψει από στατιστικές αναλύσεις, μπορούν να αντληθούν από την ιστοσελίδα του ΟΟΣΑ (<http://skills.oecd.org>) καθώς και μέσα από την ιστοσελίδα του ΚΕΕΑ (<http://www.pi.ac.cy/keea>). Ευχαριστούμε όλους όσους βοήθησαν στη διεξαγωγή της Έρευνας, όσους συμμετείχαν σε αυτή και ειδικότερα την ομάδα ερευνητών του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης του ΥΠΠ που ανέλαβε την ευθύνη της διεξαγωγής αυτής, με βάση τα διεθνή πρότυπα.